

Motion till riksdagen 2025/26:1679

av Mikael Damsgaard (M)

Inför skilda valdagar i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga skilda valdagar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I samband med enkammarriksdagens införande 1970 infördes också en gemensam valdag för val till kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige och riksdagen. Det är en ordning som Sverige är förhållandevis ensamt om. Med det kommunala självstyret har kommuner och regioner egen beskattningsrätt och ett långtgående eget ansvar för den verksamhet de bedriver. Den viktiga verksamhet som bedrivs i kommuner och regioner samt det stora ansvar som förtroendevalda på kommunal och regional nivå bär bör få större uppmärksamhet i samband med att väljarna går till valurnorna.

Med en gemensam valdag domineras debatten av nationella frågor och även de frågor som kommuner och regioner har ansvar för tenderar att debatteras utifrån ett nationellt perspektiv. Därtill kommer att regeringsfrågan upptar mycket syre i den nationella debatten, samtidigt som vi vet att det finns en mycket stor mångfald av lokala styren. Den som har följt en valvaka i samband med ett danskt eller norskt kommunalval kan se vilken skillnad det innebär att i stället ha skilda valdagar. Då hamnar fokus helt och fullt på vad som sker på den lokala och regionala nivån. Vilka frågor som är viktiga och vilka möjliga samarbeten som kan finnas i just den aktuella kommunen eller regionen.

Ett vanligt argument bakom en gemensam valdag för alla val är att det ger ett högre valdeltagare i kommun- och regionval. Samtidigt ska det vägas mot en mer fördjupad debatt om just kommunala och regionala frågor vid skilda valdagar. Det kan alltså till viss del handla om en avvägning mellan mer välinformerade väljare och ett något lägre valdeltagande.

En annan fördel med att skilja valdagarna åt är att det ger svenska folket möjlighet att gå till valurnorna oftare för att påverka politikens inriktning. Vi vet att valkampanjer

leder till ett ökat politiskt intresse och att de politiska partierna ofta får en medlemstillströmning just under valår. Det finns därför mycket som talar för att Sverige bör införa skilda valdagar.

Regeringen bör därför överväga att återkomma till riksdagen med förslag om skilda valdagar.

Mikael Damsgaard (M)